

4. Наливайко Л.Р., Степаненко К.В. Міжнародно-правові стандарти прав людини: навч. Посібник. Дніпро : ДДУВС, 2019. 184 с.
5. Загальна декларація прав людини. 10 груд. 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
6. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
7. Организация Объединенных Наций. Комитет по правам человека. Замечание общего порядка № 35 Статья 9 (Свобода и личная неприкосновенность). Distr.:16 December 2014.
8. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17 лип. 1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
9. Довідник із застосування статті 5 – право на свободу та особисту недоторканність. Рада Європи. Європейський Суд з прав людини. 2014. 46 с.
10. Право на свободу и личную неприкосновенность в рамках Европейской конвенции о защите прав человека (статья 5): INTERIGHTS руководство для юристов. Текущее издание по состоянию на сентябрь 2007 г. 100 с.
11. Короткевич М.С., Пушкар П.В. Зміст обов'язку суду забезпечити дотримання права на свободу та особисту недоторканність у світлі практики Європейського суду з прав людини. *Вісник Верховного Суду України*. № 8 (180). 2015. С. 36–48.
12. Мутусханов А.А. Європейські стандарти прав людини у правовій системі України. *Трипільська цивілізація*. 2012. № 8. С. 63–67.
13. Конституція України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141.
14. Письмові коментарі Української Гельсінської спілки з прав людини з питань права (amicus curie). URL: <https://helsinki.org.ua/articles/pysmovi-komentari-ukrajinskoji-helsinki-spiilky-z-prav-lyudyny-z-pytan-prava-amicus-curie/>.
15. Право на свободу і особисту недоторканність. Каталог юридичних позицій Конституційного Суду України. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/422-pravo-na-svobodu-ta-osobystu-nedotorkannist>.

УДК 343.8:343.71

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.6.49>

СЕМЕНИШИН М.О.

КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УКРАЇНІ

У сучасному світі торгівля людьми є одним із найбільш брутальних і масових порушень прав і свобод людини. Глобалізація у світовому масштабі, зростаюча взаємозалежність і взаємопов'язаність держав, нерівномірність соціально-економічного розвитку окремих регіонів світу спричинили небачене поширення наприкінці ХХ ст. такого ганебного й антигуманного явища як торгівля людьми. Основними країнами, які отримують «живий товар» з України, стали держави Західної Європи (ФРН, Італія, Іспанія, Бельгія), а також Туреччина, Греція, Ізраїль, США, Об'єднані Арабські Емірати. Останніми роками неухильно зростає потік громадян України, які різними шляхами виїжджають до Австралії. Чоловіків експлуатують як будівельників, шахтарів; жінок – як домогосподарок, швачок, посудомийок. Крім звичайної експлуатації, жінкам загрожує й сексуальна експлуатація, що приносить найбільші прибутки у сфері торгівлі людьми.

У статті проведено комплексне дослідження особливостей торгівлі людьми як глобальної проблеми сучасності, її взаємозв'язків з іншими глобальними проблемами; конкретизовано місце торгівлі людьми в системі глобальних проблем

людства, а саме в групі інтерсоціальних проблем. Адже масштаби, яких набула ця проблема, засвідчують, що торгівля людьми вже вийшла за межі правової та криминологічної проблематики і проникла у сферу міжнародної політики та міждержавних відносин.

Україна є країною походження, транзиту та призначення у торгівлі чоловіками, жінками та дітьми. Зростає також проблема внутрішньої торгівлі людьми. За даними дослідження, проведеного на замовлення Міжнародної організації з міграції, понад 260 000 українців постраждали від торгівлі людьми з 1991 року, що робить Україну однією з основних країн походження постраждалих від сучасного рабства в Європі.

Поширеними формами торгівлі людьми з метою подальшої експлуатації в умовах збройного конфлікту є вербування, переміщення, передача, переховування або утримання осіб із метою поповнення військових формувань сторін, що беруть участь у конфлікті, використання примусової праці і рабства для задоволення потреб озброєних груп, сексуальна експлуатація (військова проституція, насильницька вагітність), вилучення органів.

Надана криминологічна характеристика торгівлі людьми на території України. Автор на основі власного вивчення кримінальних проваджень та опитування працівників Національної поліції України провів аналіз кількісних характеристик торгівлі людьми в Україні. Було виокремлено загальні, відносно стійкі, вірогіднісні закономірності функціонування і тенденції розвитку у Донецькій та Луганській областях. Визначено основні тенденції, масштаби поширення та регіональні вияви проблеми торгівлі людьми як глобальної проблеми людства та доведено хибність твердження, що торгівля людьми – це проблема лише країн третього світу.

Ключові слова: *торгівля людьми, стан, структура, динаміка, кількісні показники, Національна поліція України.*

In today's world, human trafficking is one of the most brutal and widespread violations of human rights and freedoms. Globalization on a global scale, increasing interdependence and interconnectedness of states, uneven socio-economic development of individual regions of the world have caused unprecedented expansion at the end of the XX century. Such a shameful and inhumane phenomenon as human trafficking. The main countries receiving "live goods" from Ukraine were the states of Western Europe (Germany, Italy, Spain, Belgium), as well as Turkey, Greece, Israel, the United States and the United Arab Emirates. In recent years, there has been a steady increase in the flow of Ukrainian citizens who travel to Australia in different ways. Men are exploited as builders, miners; women – as housewives, seamstresses, dishwashers. In addition to normal exploitation, women are also at risk of sexual exploitation, which generates the highest profits in the field of trafficking in human beings.

The article deals with a comprehensive study of the features of human trafficking as a global problem of the present, its interconnections with other global problems; the place of human trafficking in the system of global problems of mankind is specified, namely – in the group of intersocial problems. The extent to which this problem has come to bear witness to the fact that trafficking in human beings has already transcended legal and criminological issues and has penetrated international policy and interstate relations.

Ukraine is a country of origin, transit and destination in the trafficking of men, women and children. The problem of internal trafficking in human beings is also increasing. According to a study commissioned by the International Organization for Migration, more than 260 000 Ukrainians have been trafficked since 1991, making Ukraine one of the main countries of origin of victims of modern-day slavery in Europe. Common forms of human trafficking for the purpose of further exploitation in armed conflict are the recruitment, transfer, transfer, hiding or receipt of persons for the purpose of replenishing the military formations of parties to the conflict, the use of forced labor and slavery to meet the needs of armed groups, military prostitution, violent pregnancy), organ removal.

Criminological characteristics of human trafficking in Ukraine are provided. The author, based on his own investigation of criminal proceedings and questioning of employees of the National Police of Ukraine, analyzed the quantitative characteristics of human

trafficking in Ukraine. The general, relatively stable, probable regularities of functioning and tendencies of development in Donetsk and Lugansk regions are distinguished. The main trends, the extent of the spread and the regional manifestations of the problem of human trafficking as a global problem of humanity have been identified, and the falsity of the claim that human trafficking is only a problem of third world countries is proved.

Key words: *human trafficking, status, structure, dynamics, quantitative indicators, National Police of Ukraine.*

Вступ. В умовах збройної агресії проти України, створення терористичних організацій, суттєвого збільшення в незаконному обігу кількості засобів ураження відбувається зростання рівня особливо тяжких кримінальних правопорушень, вчинених у складі організованих груп і злочинних організацій, у тому числі із застосуванням вогнепальної зброї та вибухівки, неконкурентних методів фінансово-господарської діяльності, зрощування з корупцією та криміналітетом, які породжують нові загрози і виклики на тлі активізації співпраці українського злочинного світу з організованими злочинними угрупованнями країн близького та далекого зарубіжжя.

Задекларовані в Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю законодавчі та інституційні зміни (Указ Президента України № 1000/2011) так і залишилися не реалізованими. Застарілість положень нормативно-правових актів, наявність прогалин в організації боротьби з діяльністю організованих злочинних угруповань, скорочення спеціальних підрозділів в органах внутрішніх справ (Національній поліції), відсутність належної взаємодії та координації правоохоронних органів, недосконалість моніторингу криміногенної ситуації та її оцінки, що спричиняє низьку ефективність результатів боротьби з організованою злочинністю, свідчать про недосягнення визначених цілей.

У сучасному світі торгівля людьми є одним із найбільш брутальних і масових порушень прав і свобод людини. Глобалізація у світовому масштабі, зростаюча взаємозалежність і взаємопов'язаність держав, нерівномірність соціально-економічного розвитку окремих регіонів світу спричинили небачене поширення наприкінці ХХ ст. такого ганебного й антигуманного явища як торгівля людьми. Основними країнами, які отримують «живий товар» з України, стали держави Західної Європи (ФРН, Італія, Іспанія, Бельгія), а також Туреччина, Греція, Ізраїль, США, Об'єднані Арабські Емірати. Останніми роками неухильно зростає потік громадян України, які різними шляхами виїжджають до Австралії. Чоловіків експлуатують як будівельників, шахтарів; жінок – як домогосподарок, швачок, посудомийок. Крім звичайної експлуатації, жінкам загрожує й сексуальна експлуатація, що приносить найбільші прибутки у сфері торгівлі людьми.

Аналіз досліджень і публікацій. Деякі кримінально-правові та кримінологічні проблеми запобігання торгівлі людьми розглядали у своїх працях Н.В. Плахотнюк і О.В. Рябчинська (2003), С.С. Косенко (2004), О.В. Швед (2006), Л.С. Кучанська (2007), І.М. Доляновська (2008), І.О. Бандурка (2011, 2016), А.В. Плотнікова, С.П. Репецький, Ю.П. Смирнов і Л.В. Чеханюк (2010), Т.А. Шевчук (2011), А.О. Джужа (2012, 2017), В.В. Кузнецов (2013), О.О. Соловей, М.С. Набруско (2015), С.Г. Кулик (2016), А.А. Небитов (2017), Г.П. Жаровська (2019), О.М. Ємець (2019) та інші.

Вагомий науковий вклад згаданих вчених у розроблення зазначеної проблематики є беззаперечним, проте їх дослідження об'єктивно обмежувалися попередніми періодами розвитку законодавства, а тому не повністю враховують і не завжди відповідають потребам правозастосовної практики.

Результати дослідження. За даними Євросоюзу однією з найбільших злочинних груп, які займаються торгівлею людьми, є злочинні організації Нідерландів, які діють спільно зі злочинними угрупованнями Колумбії, Бразилії, Нігерії, Туреччини та поставляють живий товар із країн СНГ, Чехії, Словаччини, Югославії [1, с. 96]

Тривалий час основними країнами-постачальниками живого товару були Таїланд та Філіппіни, їх представники постачали товар і до Японії. Далі хвиля розвитку торгівлі людьми поширилася на Домініканську республіку та Колумбію, Австрію, Німеччину, Грецію, Туреччину, Італію, Панаму, Іспанію, Швейцарію, Венесуелу, Індію та інші. В США також здійснюються поставки з Таїланду, Китаю, В'єтнаму, Мексики та Японії. Таїланд і В'єтнам є платформами для подальшого перенаправлення жінок у Японію, Бірму, Камбоджу [2, с. 160–166; 3, с. 253–262].

Вигідне географічне розташування України, відносно спокійна соціально-політична ситуація, прозорі кордони з багатьма державами сприяли її перетворенню на країну транзиту нелегальних мігрантів, значна кількість яких є жертвами торгівлі людьми. Такі процеси в Україні ви-

никили вперше, тому в державі ще не відпрацьовано ефективних засобів протидії, існує незначна кількість об'єктивних оцінок та аналізу кількісних і якісних характеристик цих процесів.

Протягом 2019 року поліцейські виявили 414 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 149 КК України. В рамках 290 кримінальних проваджень цієї категорії слідчі повідомили про підозри особам, які їх вчинили. Досудове розслідування вже закінчено у 174 кримінальних провадженнях, відкритих за фактами торгівлі людьми. Водночас поліцейські встановили 270 осіб, які стали потерпілими від дій зловмисників. Серед потерпілих – 198 чоловіків, 167 жінок, шестеро неповнолітніх та двоє малолітніх дітей. Викрито вісім організованих груп, які діяли у сфері торгівлі людьми. Їхня діяльність розповсюджувалася на території п'яти областей та міста Києва. Загалом поліцейськими підрозділами Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, припинено діяльність 49 організованих груп із початку 2014 року. До складу цих груп входило 268 співучасників. Найбільш поширеною формою торгівлі людьми стала трудова експлуатація – це 94 факти. Також поліцейські встановили 84 факти торгівлі людьми у формі сексуальної експлуатації [4; 5].

Протягом 2014–2019 років підрозділами поліції ГУНП в Донецькій області зареєстровано 39 кримінальних правопорушень, передбачених ст. 149 КК України, а за аналогічний період підрозділами поліції ГУНП в Луганській області – 18 правопорушень. У період 2014–2019 років підрозділами ГУНП в Донецькій області розкрито проваджень за фактом торгівлі людьми із числа зареєстрованих у поточному році – 25, за аналогічний період на території Луганської області розкрито 18 кримінальних проваджень, що на 7 або 38,8% більше. Так, протягом 2014–2019 років розслідувалося на території Донецької області 29 кримінальних проваджень, а за аналогічний період на території Луганської області – 12 проваджень. Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень за вказаний період зростає на території Донецької області, а саме у 2016 (4), 2017 (10), 2018 (11), 2019 (11). Порівняно з 2016 (4) кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень вказаної категорії у 2019 (11) на 7 або 175% більше. На території Луганської області згідно статистичних показників кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень за вказаний період зросла у 2017 (7), 2018 (5), у 2016, 2019 не змінилася (по 3) [4; 5].

За результатами проведеного дослідження встановлено, що 47% громадян віком до 40 років, тобто найбільш працездатного віку, готові виїхати за кордон, причому 10% із них бажають залишитися там на постійне місце проживання, 21% – на декілька років, а 16% – на декілька місяців.

Торгівлю людьми вчиняють переважно чоловіки (62%), жінки становлять 38%. Вісім відсотків злочинців чоловічої статі мають незакінчену середню освіту, 45% – середню освіту, 20% – середню спеціальну, 16% – незакінчену вищу; 11% – вищу освіту. Тридцять відсотків злочинців були віком до 30 років; 39% – від 30 до 40 років; 19% – від 40 до 50 років; 12% – старше 50 років. 35% чоловіків не були одружені; 57% – були одружені; 2% перебували у громадському шлюбі; 6% – були розлучені. Мали дітей майже 60% чоловіків. Сімдесят відсотків осіб, яких було притягнуто до кримінальної відповідальності за торгівлю людьми, ніде не працювали. Дванадцять засуджених мали судимість, переважно за вчинення з корисливих злочинів.

Частка жінок, які вчинили злочини, передбачені ст. 149 КК України, віком до 30 років становить 27%; від 30 до 40 років – 30%; від 40 до 50 років – 22%; старше 50 років – 18%. Шістдесят три відсотки жінок мають середню освіту; 20% – вищу освіту; 6% – незакінчену вищу освіту; 5 і 3% – незакінчену середню та початкову освіту. Близько 85% становлять особи, які ніде не працюють, але переважна більшість має одну або дві дитини. Спостерігається злочинна участь жінок у складі організованих злочинних груп, які спеціалізуються на торгівлі людьми. Близько 60% жінок, які здійснюють торгівлю людьми, раніше самі перебували в сексуальному рабстві.

На основі вивчення кримінальних проваджень за 2014–2019 роки з'ясовано, що більшість жертв торгівлі людьми становлять мешканці східних областей: Луганської – 14%, Донецької – 5%; південних регіонів України: Автономна Республіка Крим – 8%, Херсонська та Миколаївська області – по 7%. Таке становище зумовлено рівнем економічного розвитку кожного регіону. Луганська, Дніпропетровська, Донецька області історично були індустріальними областями, з розвинутою металургійною, машинобудівною, паливною, хімічною галузями. За даними Державного комітету статистики України на перше січня 2013 року найбільшу кількість безробітних жінок офіційно зареєстровано саме в цих регіонах: Донецькій області – 64 373 особи, Дніпропетровській області – 56 599, Луганській області – 36 308 із загальної кількості безробітних жінок 729 600. З усієї кількості опитаних потерпілих 46% (59 осіб) мешкали в обласних центрах, 37% – в інших містах області, 14% – становлять жителі сіл.

Також із 30 країн світу до ЦНБ Інтерполу в Україні у 2019 році надійшло 742 повідомлення щодо злочинів, пов'язаних із торгівлею людьми, внаслідок яких постраждали українські громадяни. Серед вказаних повідомлень 126 отримано з Туреччини, 61 повідомлення – з Німеччини, 42 – з Італії, 24 – з Бельгії [6].

На території України діють транснаціональні злочинні організації, які вчиняють злочини з торгівлі людьми та постачають українців до таких країн як Туреччина, Німеччина, Іспанія, Італія, країни колишньої Югославії, Угорщина, Чехія, Греція, Кіпр, Росія, Об'єднані Арабські Емірати, Ізраїль, США та інші. В міжнародній системі Україна ідентифікована як країна-постачальник жінок на світові ринки «інтимного бізнесу» [3; 7; 8].

Жінки з країн Центральної Азії таких як Узбекистан та Киргизстан проїжджають територією України на шляху до Європи, куди їх везуть для комерційної сексуальної експлуатації. Хоча і немає достовірної статистики, Україна також може бути країною призначення для жителів колишніх радянських республік, яких привозять із метою експлуатації їхньої праці та проституції [9].

В усьому світі щорічно від 700 000 до 4 000 000 чоловіків, жінок і дітей купують, продають, перевозять і утримують проти їх волі в умовах, схожих на рабство. Торгівля людьми за оцінками експертів вважається третьою за прибутковістю сферою діяльності організованої злочинності, передусім у частині її транснаціонального складника, поряд із торгівлею зброєю і наркотиками. Центр ООН із міжнародного попередження злочинів констатує, що світовий ринок торгівлі людьми щорічно дає 12 млрд дол. прибутку, при цьому доходи від продажу людей використовуються для організації міжнародної терористичної діяльності [10, с. 280–281].

Небезпека торгівлі органами людини підсилюється залученням до неї транснаціональними злочинними організаціями працівників сфери медицини та охорони здоров'я, через які щоденно проходить надзвичайно велика кількість людей – потенційних жертв незаконної трансплантації органів і тканин.

Результативність органів Національної поліції з викриття та розслідування фактів торгівлі людьми в Україні є незадовільною. У 2015 році в Національній поліції створили Департамент із питань торгівлі людьми. На той момент були тисячі проваджень.

Проведений аналіз засвідчив, що основними країнами призначення «живого товару» є Російська Федерація, Польща, Туреччина, Україна, Німеччина, Ізраїль, Греція, Об'єднані Арабські Емірати.

Варто зауважити, що в умовах збройних конфліктів найбільш розповсюдженими формами торгівлі людьми з метою подальшої експлуатації стають вербування, переміщення, передача, переховування або утримання осіб чоловічої статі з метою поповнення лав особового складу збройних сил сторін, які беруть участь у конфлікті; використання примусової праці і рабства для задоволення потреб озброєних груп; сексуальна експлуатація (військова проституція, насильницька вагітність); втягнення у злочинну діяльність; вилучення органів. Крім того, під час збройного конфлікту факти торгівлі людьми найчастіше супроводжуються вчиненням інших тяжких протиправних дій таких як сексуальне та гендерне насилля, катування або погроза застосуванням таких дій [11].

Нині не існує точної і надійної статистики у сфері торгівлі людьми із двох причин. По-перше, більшість тих, кого було продано, ніколи не визнаються імміграційною владою. Крім того, у переважній кількості країн дані щодо торгівлі людьми збираються вкрай нерегулярно. По-друге, загроза депортації зазвичай стримує людей, які постраждали від торгівлі й експлуатації, звернутися за допомогою до офіційної влади, тому більша частина постраждалих від торгівлі людьми залишається прихованою для статистики.

Україна дедалі більше стає країною призначення для «торгівлі людьми» з метою трудової експлуатації в сільському господарстві та на будівництві, постраждалими від цих злочинів стають іноземні громадяни, кількість яких нараховує декілька десятків на рік [12]. Аналізуючи обрану форму транснаціональної злочинної діяльності, слід визнати її «технологічність» і впровадженість, що дає підстави вважати цей злочин чітко структурованим й організованим.

З результатів цього дослідження вбачається, що механізм «торгівлі людьми» передбачає переміщення жертв після укладення незаконних угод або домовленостей (або з метою укладання таких угод) до інших країн, у яких вони і піддаються експлуатації. Прямуючи до місця експлуатації, жертви торгівлі людьми можуть переміщатися через один або кілька транзитних регіонів, у яких їх може бути перепродано, тимчасово експлуатовано або заховано в транзитних чи переважних приміщеннях. Канал торгівлі людьми, в якому окремі етапи реалізуються одним злочинним формуванням, називають «моноканалом». Якщо в каналі діють різні злочинні організації, то

його слід вважати «поліканалом». Типова схема організованої злочинної діяльності в моноканалі досить проста: перший етап – залучення жертв до сфери торгівлі людьми (вербування, викрадення тощо); другий етап – переміщення (легальне або нелегальне) жертв до місця експлуатації; третій етап – безпосередня експлуатація жертв торгівлі людьми.

Діяльність злочинних організацій, які створили поліканал, більш складна і витончена. У структурі діяльності «поліканалу» торгівлі людьми слід розрізняти етапи, що послідовно змінюють один одного.

Перший етап – залучення (вербування, викрадення тощо) жертв, їх перевезення та продаж злочинним організаціям, що спеціалізуються на другому і третьому етапах.

Другий етап – посередництво при торгівлі людьми. Передбачає купівлю жертв у злочинних формувань, які спеціалізуються на першому етапі, і перепродаж їх за більш високу ціну злочинним організаціям, що спеціалізуються на третьому етапі Ця фаза не є обов'язковою і залежить від організації конкретного каналу.

Третій етап – купівля жертв торгівлі людьми у злочинних організацій, що спеціалізуються на першому, другому етапах, і безпосередня експлуатація жертв [3, с. 292–293; 13, с. 71–72; 14, с. 184–187].

Проблема торгівлі людьми з різною гостротою виявляється в різних регіонах України. Склалося складне становище в західних областях: Рівненській, Тернопільській, Чернівецькій, Волинській, Закарпатській, Львівській, у яких на обліку в центрах зайнятості перебуває по кілька членів однієї сім'ї, що значно підвищує ризик поширення торгівлі людьми. Лише з Івано-Франківської області з 1460 тис. населення 250 тис. працюють за кордоном. За неофіційними даними, на заробітках за кордоном перебуває 150–350 тис. жителів Львівщини. Прагнення потенційних трудових мігрантів виїхати за межі держави активізує діяльність злочинних груп з оформлення виїзних документів і переправлення за кордон громадян України з метою їх подальшого продажу.

Зазначена проблема ускладнюється ще й тим, що перед організаціями, які займаються торгівлею жінками або забезпечують виїзд проституток, не виникає жодних перешкод у вигляді ефективного законодавства і злагоджених дій правоохоронних органів. Порівняно з продажем наркотиків або зброї торгівля жінками не така ризикована. Крім того, жінок здебільшого продають неодноразово, перетворюючи їх на постійне джерело доходу. Така кримінальна діяльність прикривається зовні законними вивісками про наймання на роботу за кордоном, направлення для навчання, туризму та інші легальні способи переправлення до інших країн. Після прибуття на місце жертв, як правило, позбавляють документів, а злочинна організація повністю контролює їх свободу та заробітки.

Проблема, пов'язана з торгівлею людьми лише ускладнюватиметься. Насамперед це пов'язано з тим, що в більшості країн світу немає розвинуеного механізму законодавчого регулювання цього питання. У кращому випадку на законодавчому рівні торгівлю людьми зазвичай пов'язують із проституцією, водночас не розробленими залишаються механізми правового та соціального захисту жертв таких злочинів, зокрема тих із них, які готові до співпраці з правоохоронними органами.

Висновки. Україна є країною походження, транзиту та призначення у торгівлі чоловіками, жінками та дітьми. Зростає також проблема внутрішньої торгівлі людьми. За даними дослідження, проведеного на замовлення Міжнародної організації з міграції [15], понад 260 000 українців постраждали від торгівлі людьми з 1991 року, що робить Україну однією з основних країн походження постраждалих від сучасного рабства в Європі. Поширеними формами торгівлі людьми з метою подальшої експлуатації в умовах збройного конфлікту є вербування, переміщення, передача, переховування або утримання осіб з метою поповнення військових формувань сторін, які беруть участь у конфлікті, використання примусової праці і рабства для задоволення потреб озброєних груп, сексуальна експлуатація (військова проституція, насильницька вагітність), вилучення органів.

Список використаних джерел:

1. Яценко В.А. Транснаціональна організована преступность: криминологическая характеристика и предупреждение: дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Ростов н/Д., 2003. 194 с.
2. Ерохина Л.Д., Буряк М.Ю. Торговля женщинами и детьми в социальной и криминологической перспективе: монография Москва, 2009. 311 с.
3. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. 568 с.

4. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Генеральна прокуратура України*. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
5. Довідка про злочини, вчинені в Україні за 2014–2019 рр.: службовий документ. Департамент аналітичної роботи та організації управління МВС України. Київ, 2019. 124 с.
6. Звіт МОМ «Боротьба з торгівлею людьми в Україні: співпраця та підтримка НУО» станом на 31 грудня 2019 року. URL: <http://iom.org.ua/ua/protidiya-torgivli-lyudmi>.
7. Левченко Е.Б. Предотвращение торговли людьми и эксплуатации детей : науч.-метод. пособие. Киев : Юрисконсульт, 2016. 210 с.
8. Висвітлення в ЗМІ проблеми торгівлі людьми : посіб. для журналістів. Київ : Інтертехнологія, 2013. 64 с.
9. Витяг із Доповіді Державного департаменту США про торгівлю людьми від 12 червня 2007 р. Україна (контрольний список другої групи). URL: http://kiev.usembassy.gov/files/070612_TIP_Report_2007_Ukr.html.
10. Ємець О.М. Актуальні аспекти міжнародної протидії торгівлі людьми. *Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави: сучасний стан, проблеми та шляхи вирішення* : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (10 квіт. 2009 р.). Одеса : ОДУВС, 2009. С. 280–281.
11. Ситуація з торгівлею людьми в Україні. Нелегальне працевлаштування українців за кордоном. Протидія торгівлі людьми: законодавчі та нормативні акти зарубіжних держав : інформ.-аналіт. довід. URL: <http://www.dcz.gov.ua/control/>.
12. Протидія торгівлі людьми. *Міжнародна організація з міграції*. URL: <http://www.iom.org.ua/index.php?page=catalog&id=11>.
13. Горбунова О. Досвід Міжнародної організації з міграції в протидії торгівлі людьми. *Актуальні питання запобігання і протидії торгівлі людьми* : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. Київ : Акад. управління МВС; Харків : Права людини, 2010. С. 71–72.
14. Буряк М.Ю. Торговля людьми и борьба с ней: Криминологические и уголовно-правовые аспекты : дис. канд. юрид. наук: 12.00.08. Владивосток, 2005 246 с.
15. Протидія торгівлі людьми. Міжнародна організація з міграції. 2019. URL: <http://iom.org.ua/ua/protidiya-torgivli-lyudmi>.

УДК 343.326

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2019.6.50>

СІСЕЦЬКА А.В.

ДІЯЛЬНІСТЬ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗЛОЧИНІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ТЕРОРИСТИЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

У статті висвітлено рішення щодо необхідності забезпечення законних інтересів держави, суспільства, громадянина та людини. Було виявлено, що ключове місце у протидії виникненню терактів посідає Служба безпеки України. Стаття присвячена діяльності СБ України щодо злочинів із терористичною спрямованістю, їх порядку, труднощів, з якими стикаються співробітники при вирішенні покладених на них завдань, щодо попередження, своєчасного виявлення і запобігання посягань на інтереси держави та суспільства, протидії терористичній діяльності.

Згідно із Законом України «Про Службу безпеки України», а саме абзацу 2 статті 2, в якій зазначено завдання СБ України, «до завдань Служби безпеки України також входить попередження, виявлення, припинення та розкриття злочинів проти миру і безпеки людства, тероризму, корупції та організованої злочинної діяльності у сфері управління і економіки та інших протиправних дій, які безпосередньо створюють загрозу життєво важливим інтересам України» [8]. Одне із завдань, а саме попередження, виявлення, припинення та розкриття тероризму, досліджене у цій статті.

© СІСЕЦЬКА А.В. – студентка (Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого)